

Z uvedeného patrně, že invalidní oddělení ministerstva sociální péče za krátkou dobu svého trvání vykonalo, co ve skromných silách jeho bylo. Více v době té vykonati se nedalo. Stejně pracovat chce oddělení to neúnavně na dalším doplnění a účelném vybudování invalidní péče a péči o pozůstalé, dobře si jsouc vědomo, že prací tou buduje nejen na krásném humánním díle naší lidské společnosti, nýbrž že prací tou prospívá ku zdatu všem nám drahé naší republiky.

Mezinárodní smlouva o utvoření stálé organizace za účelem mezinárod. zákonitého upravení práce.

(Výtah z mírové smlouvy.)

Ú v o d.

Kojíce se nadějí, že společnost národů má za účel zajistiti všeobecný mír, a že takový mír může býti založen jen na podkladě spravedlnosti společenské;

vidouce dále, že se vyskytují pracovní podmínky, jež obsahují pro velký počet osob bezpráví, bídu a strádání, jež působí takovou nespokojenost, že mír a soulad všeobecný vydány jsou v nebezpečí, a uznávající tedy, že jest nutným, aby tyto podmínky byly zlepšeny, na př. ve příčině upravení hodin pracovních, stanovení maximální délky dne a týdne pracovního, odvádění rukodělné práce, boje proti nezaměstnanosti, zaručení mzdy, zajišťující obстоjné podmínky životní, ve příčině ochrany dělníků proti nemocem všeobecným nebo nemocem z povolání a proti úrazům při práci se vyskytující, ve příčině ochrany dětí, mladistvých dělníků a žen, ve příčině starobních a invalidních pensí, ochrany zájmů dělníků zaměstnaných v cizině, ve příčině utvrzení zásady svobodného sdružování syndikálního, uspořádání živnostenského a technického vzdělání a pod. opatření;

a jsouce přesvědčeny, zamítne-li některý národ lidumilné zásady práce, že jest to překážkou pro snahy ostatních národů, chtějících zlepšiti osud dělníků ve své vlastní zemi;

vysoké strany smluvní pobízeny jak city spravedlnosti a lidskosti, tak přáním po zajištění trvalého světového míru, usnesly se na tomto:

KAPITOLA I.

Organisace.

Č l á n e k 1.

Zřizuje se stálá organizace, pověřená prací, aby uskutečňovala program v úvodě naznačený.

Původní členové společnosti národů jsou původními členy této organizace a příště ten, kdo se stane členem společnosti národů, stává se zároveň členem zmíněné organizace.

Článek 2.

Stálá organizace sestává:

1. z valného shromáždění (Conférence generale) zástupců členstva;
2. z mezinárodní kanceláře práce (Bureau international du Travail) pod vedením správní rady, naznačené v článku 7.

Článek 3.

Valné shromáždění zástupců členstva koná schůzi dle potřeby, nejméně však jednou do roka. Ono sestává ze čtyř zástupců každého člena, z nichž dva určí vláda, a z druhých dvou zastupovati bude jeden zaměstnavatele a druhý dělníky, připadající na onoho člena.

Každý delegát může býti provázen technickými poradci, nejvýše po dvou pro každý předmět, výslovně postavený na denní pořádek schůze. Přijdou-li ve shromáždění k projednávání otázky, týkající se hlavně žen, má býti mezi osobami určenými za odborné poradce aspoň jedna žena.

Členové se zavazují, že určí zástupce a odborné poradce z kruhů mimovládních, v souhlasu s nejčetnějšími organizacemi odbornými, buď zřízenců neb dělníků, dotyčné země předpokládající, že takové organizace stávají. Odborní poradcové jsou oprávněni ujmouti se slova jen na požádání zástupců, jimž jsou přiděleni, a se zvláštním svolením předsedy shromáždění; hlasování účastniti se nemohou.

Zástupce může písemně předsedovi označiti jednoho ze svých odborných poradců, jako svého náhradníka, a ten v této své vlastnosti může se účastniti na poradách a hlasování.

Vláda každého člena oznámí jména zástupců a jich odborných poradců mezinárodní kanceláři práce. Plné moci zástupců a jejich odborných poradců přezkouší shromáždění, které může dvěma třetinami hlasů, odevzdaných přítomnými zástupci, zamítnouti připuštění každého zástupce, nebo odborného poradce, o němž uzná, že nebyl určen v souhlase se zásadami tohoto článku.

Článek 4.

Každý zástupce bude míti právo hlasovati osobně o všech otázkách ve shromáždění projednávaných.

V tom případě, kdyby některý člen neoznačil některého zástupce mimovládního, na něhož má právo, může jiný zástupce mimovládní účastniti se jednání shromáždění, nemá však práva hlasovacího.

V případě, když shromáždění na základě plné moci, udělené mu v článku 3., zamítne připuštění zástupce některého člena, budou ustanovení tohoto článku vykládána tak, jakoby zmíněný zástupce vůbec nebyl býval jmenován.

Článek 5.

Zasedání shromáždění konati se budou v sídle společnosti národů, nebo na některém jiném místě, jež bude stanoveno shromážděním v sezení předcházejícím většinou dvoutřetinovou hlasů přítomných zástupců.

Článek 6.

Mezinárodní kancelář práce bude zřízena v sídle Spolku národů a bude součástí celkového zřízení společnosti.

Článek 7.

Mezinárodní kancelář řídí správní rada (Conseil d'administration), skládající se z 24 osob; jež budou určeny dle tohoto rozvrhu:

Správní rada mezinárodní kanceláře sestává:

z 12 osob, zastupujících vlády;

z 6 osob, jež volí vyslanci zastupující v konferenci zaměstnavatele;

z 6 osob, jež volí vyslanci zastupující v konferenci úředníky a dělníky.

Z 12 osob zastupujících vlády, jmenují 8 členové, mající velmi značnou důležitost průmyslovou a 4 členové, jež za tím účelem poznačí vládní zástupcové na konferenci, výjma zástupců výše jmenovaných osmi členů.

Případné spory o otázce, kteří členové mají značnou důležitost průmyslovou, rozhodne rada Spolku národů.

Mandát členů správní rady trvá po 3 léta. Jak se mají obsazovati volná místa a jiné otázky tohoto druhu, může vyřizovati správní rada s výhradou schválení konference.

Správní rada volí jednoho ze svých členů za předsedu a stanoví svůj řád. Ona se schází v obdobích, jež si sama určí. Zvláštní sezení musí býti svoláno, když to žádá aspoň 10 členů rady písemně.

Článek 8.

V čelo mezinárodní kanceláře práce bude postaven ředitel. Jej navrhuje správní rada, od níž dostává předpisy a již jest zodpovědným za správný chod kanceláře, jakož i za provádění všech ostatních úkolů, jež mu mohou býti svěřeny.

Ředitel nebo jeho náměstek účastní se všech sezení správní rady.

Článek 9.

Personál mezinárodní kanceláře práce přijímá ředitel. Udělování míst musí směřovati k tomu, aby docílen byl co možná největší výběr mezi osobami různých národností. Určitý počet těchto osob mohou tvořiti ženy.

Článek 10.

Činnost mezinárodní kanceláře práce obsahuje soustředění a udílení všech informací o mezinárodním upravení poměru pracovního a soustavách práce, a obzvláště studium otázek, jež třeba projednávat na konferenci vzhledem na usnešení mezinárodních smluv, jakož i provádění všech zvláštních šetření, jež konference určí.

Jí přináležejí připravit denní pořádek pro zasedání konference. Ona provádí v souhlasu s ujednáními této části nynější smlouvy úkoly, jež jí přináležejí ve příčině všech sporů mezinárodních.

Dále bude redigovati a uveřejňovati francouzsky, anglicky, jakož i v oněch jazycích, jež správní rada určí, periodický časopis, věnovaný studiu otázek z oboru průmyslu a práce, majících zájem mezinárodní.

Kancelář má vůbec vedle činnosti naznačené v tomto článku všechna jiná oprávnění a povinnosti, jež konference uzná za dobré jí přidělit.

Článek 11.

Ministerstva členů, zabývající se otázkami dělnickými, mohou jednati přímo s ředitelem skrze prostředníka, který zastupuje vládu ve správní radě mezinárodní kanceláře práce, nebo když by takového zástupce nebylo, prostřednictvím některého jiného úředníka, který je patřičně kvalifikován a k tomu účelu poznačen dotyčnou vládou.

Článek 12.

Mezinárodní kancelář práce může žádati generální sekretariát Spolku národů za přispění ve všech otázkách, v nichž takové přispění může býti poskytnuto.

Článek 13.

Každý člen platí útraty cesty a pobytu svých vyslanců a jejich poradců technických, jakož i těch zástupců, kteří se účastní konference a správní rady.

Všechny ostatní útraty mezinárodní kanceláře práce za sezení konference a správní rady vyplácí řediteli generální sekretariát Spolku národů na všeobecný účet společnosti.

Ředitel jest generálnímu sekretariátu Spolku národů zodpověden, aby prostředků jemu odevzdaných bylo v souhlasu s ustanoveními tohoto článku používáno.

KAPITOLA II.

Článek 14.

Úřadování.

Správní rada sestaví denní pořádek pro zasedání konference, vyslechnuvši dříve návrhy jednotlivých členů.

Článek 15.

Ředitel zastává úřad sekretáře konference a má dáti zaslati denní pořádek každého zasedání 4 měsíce před jejím započatím každému členu, a jejich prostřednictvím každému vyslanci nevládnímu, jakmile byli poznačeni.

Článek 16.

Každá vláda člena má právo zamítnouti, aby ten nebo onen předmět dán byl na denní pořádek. Důvody ospravedlňující tento odpor musí býti vyloženy v pamětním spise, podaném řediteli, jenž jej předloží členům stále organisace.

Předměty, proti nimž byl podán odpor, zůstanou přes to zařaděny na denním pořádku, jestli že tak rozhodne konference většinou dvoutřetinovou hlasů přítomných vyslanců.

Každá otázka, o které konference rozhodne touže dvoutřetinovou většinou, že má býti projednána (jinak, než jest uvedeno v odstavci předchozím), bude dána na denní pořádek v sezení příštím.

Článek 17.

Konference stanoví zásady svého úřadování, zvolí předsedu, může jmenovati komise za účelem, aby podaly zprávy o všech otázkách, o nichž třeba jest uvažovati. Jednoduchá většina hlasů odevzdaných přítomnými členy rozhoduje ve všech případech, kde není předepsána výslovně silnější většina jinými články této části nynější smlouvy.

Jestliže počet odevzdaných hlasů je menší nežli polovice počtu vyslanců v zasedání přítomných, neplatí dotyčné usnesení za přijaté.

Článek 18.

Konference může přibrati do zřízených komisí poradce technické, kteří mají hlas poradní, nikoliv však usnášející.

Článek 19.

Prohlásí-li se konference pro přijetí návrhů ve příčině předmětů denního pořádku, má býti určeno, zda návrhy mají míti formu a) „odporučením“, aby je totiž členové přezkoušeli a jim vyhověli cestou národního zákona, nebo jinak, či spíše formu b) návrhu mezinárodní smlouvy, která má býti členy schválena.

V těchto dvou případech, totiž aby odporučením nebo návrh smlouvy byly přijaty konečným hlasováním konference, třeba jest většiny dvou třetin hlasů přítomných vyslanců. Při sepisování odporučením nebo návrhu zákona všeobecně závazného, musí míti konference zřetel k zemím, v nichž podnebí nebo neúplný vývoj průmyslové organisace, nebo některé jiné zvláštní okolnosti tvoří podmínky průmyslu zásadně různé, a bude museti připustiti takové změny, jež se zdají býti potřebnými, aby vyhověly zvláštním poměrům těchto zemí.

Jeden stejnopis odporučení nebo návrhu zákona bude podepsán předsedou konference a ředitelem, a bude uložen k rukám generálního sekretáře Spolku národů. Tento sdělí ověřený opis každému členu.

Každý člen se zavazuje, že během lhůty jednoho roku po skončení zasedání konference (nebo když by následkem výmínečných okolností nebylo možno to během jednoho roku provésti, co možná nejdříve, ale nejpozději během 18 měsíců po skončení zasedání konference), předloží odporučení nebo návrh smlouvy svrchovanému činiteli nebo svrchovaným činitelům, do jejichž pravomoci předmět spadá, aby byly přeměněny v zákon nebo učiněna byla jiná opatření.

Jedná-li se o odporučení, uvědomí členové generální sekretariát o opatřeních, jež byla učiněna.

Jedná-li se o návrh smlouvy, sdělí člen, který si vymohl souhlas povolaného svrchovaného činitele, své výslovné schválení smlouvy generálnímu sekretariátu a učiní opatření potřebná ku provádění zmíněné smlouvy.

Jestliže po odporučení nenastoupí čin zákonodárný nebo jiná opatření zaručující odporučení, nebo kdyby návrh smlouvy nedošel souhlasu svrchovaného činitele, do jehož oboru předmět spadá, nevzejde tím pro člena žádný závazek.

V případě, kde se jedná o stát federativní, jehož přistoupení ke smlouvě v záležitostech práce závislým jest od jistých obmezení, má vláda právo považovati návrh smlouvy, na něž se vztahují tato obmezení, jakožto pouhé odporučení, a nastupují v tomto případě ustanovení tohoto článku platná ve příčině odporučení.

Hořejší článek bude vykládán podle této zásady:

V žádném případě se ode členů nepožaduje v důsledku té okolnosti, že konference přijala některé odporučení nebo návrh smlouvy, aby zmenšili ochranu, kterou příslušným dělníkům svým zákonodárstvím již přiznali.

Článek 20.

Každá smlouva takto potvrzená bude zapsána u generálního sekretariátu Spolku národů, bude však zavazovati jen členy, kteří ji schválili.

Článek 21.

Každý návrh, který při konečném hlasování v plenu neobdrží většinu dvou třetin hlasů přítomných členů, může býti předmětem zvláštní smlouvy mezi těmi členy stálé organisace, kteří si toho přejí.

Každou takovou zvláštní smlouvu musí příslušná vláda oznámiti generálnímu sekretariátu Spolku národů, který ji zapíše.

Článek 22.

Každý člen se zavazuje, že bude předkládati mezinárodní kanceláři práce ročně zprávu o opatřeních, která byla učiněna za účelem provádění smluv přijatých. Tyto zprávy budou uspořádány způsobem, jak správní rada naznačí, a musí obsahovati

udání, jež ona požaduje. Ředitel předloží přehled zpráv nejbližšímu zasedání konference.

Článek 23.

Podá-li některá odborná organizace dělníků nebo zaměstnavatelů mezinárodní kanceláři práce stížnost, podle níž některý člen nezajistil dostatečným způsobem provádění smlouvy přijaté, může správní rada zaslati ji vládě, proti níž byla žaloba vznesena s pozváním, aby učinila ve věci prohlášení, jež uzná za dobré.

Článek 24.

Nedojde-li od vlády, proti níž byla stížnost vznesena, v přiměřené lhůtě žádné prohlášení, nebo uzná-li správní rada prohlášení neuspokojivým, má správní rada právo podanou stížnost uveřejniti a po projití lhůty došlou odpověď.

Článek 25.

Každý člen může dle obsahu předešlého článku ohlásiti žalobu u mezinárodní kanceláře práce proti jinému členovi, který dle jeho názoru nezajistil dostatečnou měrou provádění díl smlouvy, kterou oba schválili.

Správní rada může, považuje-li to za vhodné, před svoláním vyšetřující komise postupem níže označeným, vyžádati si zprávu od vlády obžalované způsobem, naznačeným v článku 23.

Jestliže správní rada nepovažuje za potřebné, aby žalobu sdělila vládě obžalované, nebo jestliže na učiněné sdělení nedojde v přiměřené lhůtě žádná uspokojující odpověď, může rada způsobiti, aby byla utvořena vyšetřovací komise, jež bude pověřena studovati otázku předloženou a podati o ní zprávu. Týž postup, třeba radě zachovávat, ať jedná z vlastního popudu, či na základě žaloby některého vyslance v konferenci.

Jestliže otázka vzniklá z používání článku 24. nebo 25. dostane se před správní radu, jest vláda oprávněna, nemá-li posud zástupce ve středu správní rady, označiti vyslance, aby se mohla účastniti na usnesení rady, vztahující se na tuto záležitost. Čas, kdy se má rokování konati, stanoven bude ve shodě s vládou obžalovanou.

Článek 26.

Komise vyšetřovací bude sestavena tímto způsobem: Každý člen se zavazuje, že poznačí během 6ti měsíců ode dne, kdy vejde tato smlouva v platnost 3 osobnosti obeznámené se záležitostmi průmyslovými, a sice jednu zastupující zaměstnavatele a druhou zastupující dělníky a třetí nezávislou od obou. Souhrn těchto osob tvoří seznam, z něhož vyběrou se členové komise vyšetřovací.

Správní rada bude míti právo zkoušeti oprávnění těchto osob a zamítnouti většinou dvou třetin hlasů přítomných zástupců jmenování oněch, jejichž příslušenství neodpovídá podmínkám předešlého článku.

Na žádost správní rady poznačí generální sekretariát Spolku národů tři osobnosti, patřičně vybrané z každé ze tří tříd listiny za účelem sestavení komise vyšetřovací a poznačí nad to jednu ze tří těchto osob, která má předsedati oné komisi. Žádnou ze tří osob takto poznačených nemůže vystřídati některý člen přímo na žalobě účastněný.

Článek 27.

V případě, kdy žaloba postoupena jest ve smyslu článku 25. vyšetřovací komisi, zavazuje se každý člen, který není přímo účastněn na žalobě, že dá komisi k použití všechny informace, které se nacházejí v jeho rukách ve příčině předmětu žalobního.

Článek 28.

Vyšetřující komise, přezkouševši zevrubně žalobu, sestaví zprávu, v níž uvede zjištěné skutečnosti, jež připouštějí vyměření dosah sporu, jakož i návrhy, jež považuje za potřebné učiniti, jak ve příčině zadostiučinění, jež by se mělo dáti vládě žalující, tak také ve příčině lhůty, v níž tato opatření měla by býti provedena.

Tato zpráva zároveň označí po projití lhůty záruky řádu hospodářského proti vládě obžalované, které komise uznává za vhodné, a jejichž použití se strany ostatních vlád se jí zdá býti spravedливо.

Článek 29.

Generální sekretariát Spolku národů sdělí zprávu vyšetřovací komise každé vládě, účastněné na sporu a zajistí její prohlášení.

Každá vláda účastněná musí během jednoho měsíce oznámiti generálnímu sekretariátu Spolku národů, zda přijímá návrh komise, či, když by ho nepřijala, zda si přeje, aby spor předložen byl stálému mezinárodnímu soudnímu dvoru Spolku národů.

Článek 30.

V případě, že by některý ze členů neučinil ve příčině odporučení nebo návrhu smlouvy kroků naznačených v článku 19., má každý jiný člen právo podati o tom zprávu stálému mezinárodnímu soudnímu dvoru.

Článek 31.

Proti rozhodnutí stálého mezinárodního soudního dvoru ve příčině žaloby nebo některé otázky, která mu byla předložena v souhlasu s článkem 29. nebo 30., nestává odvolání.

Článek 32.

Stálý mezinárodní soudní dvůr může vývody, nebo případné návrhy vyšetřovací komise potvrditi, doplniti nebo zrušiti, a po

uplynulé lhůtě poznačiti záruky řádu hospodářského, jež považuje za slušné, aby byly provedeny proti vládě v nepravu se nacházející, a jejichž použití ostatními vládami zdá se mu spravedlivým.

Článek 33.

Jestliže se některý člen v předepsané lhůtě nepodrobí doporučením obsaženým buď ve zprávě vyšetřující komise nebo v rozhodnutí stálého mezinárodního dvoru soudního, může každý jiný člen používatí proti onomu členu záruk řádu hospodářského, které správa komise nebo rozhodnutí dvoru uznaly v tomto případě za slušné.

Článek 34.

Vláda v nepravu se nacházející může ihned zpravití správní radu, že učinila potřebné kroky, aby se přizpůsobila buď doporučením vyšetřovací komise nebo doporučením, obsaženým v rozhodnutí stálého mezinárodního soudního dvoru, a může žádati radu, aby dala sestaviti generálním sekretariátem Spolku narodů vyšetřovací komisi, která by byla pověřena osvědčiti tento výrok. V tomto případě použije se podmínek článku 26., 27., 28., 29., 31. a 32., a jestliže zpráva komise vyšetřovací nebo rozhodnutí stálého mezinárodního soudního dvoru jsou příznivy vládě v nepravu se nacházející, musí ostatní vlády ihned odvolati opatření řádu hospodářského, které učinily proti zmíněnému státu.

KAPITOLA III.

Všeobecná ustanovení.

Článek 35.

Členové se zavazují, že budou prováděti smlouvy, k nimž se připojili souhlasně s ujednáním této části přítomné smlouvy, i v jejich osadách nebo državách a v těch krajích, jež jsou pod jejich protektorátem a nespravují se úplně samostatně, za těchto výhrad:

1. Že užívání smlouvy nesmí býti vyloučeno místními poměry;
2. Že odchylky, jichž je třeba, aby smlouva byla přizpůsobena místním poměrům, musí býti v ní obsaženy.

Každý člen musí oznámiti mezinárodní kanceláři práce úmysl, jež chce uskutečniti ve příčině každé ze svých osad nebo držav, nebo každého ze svých protektorátů, který se úplně samostatně nespravuje.

Článek 36.

Dodatky k této části přítomné smlouvy, které konference přijme většinou dvou třetin hlasů přítomných vyslanců, stanou se proveditelnými, jakmile je schválí státy, jejichž zástupcové tvoří radu Spolku narodů a tři čtvrtiny členů.

Článek 37.

Všechny otázky nebo námítky ve příčině výkladu této části přítomné smlouvy nebo ujednání později usnesených podle této části přítomné smlouvy budou předloženy k rozřešení stálému mezinárodnímu soudnímu dvoru.

KAPITOLA IV.

Přechodná opatření.

Článek 38.

První zasedání konference konati se bude v měsíci říjnu 1919.

Svolání a uspořádání tohoto prvního zasedání zajistí vláda poznačená k tomu účelu ve zmíněné příloze. Této vládě bude státi k ruce, pokud se jedná o připravení průkazů, mezinárodní komise, jejíž členové jsou poznačeni v téže příloze.

Náklady tohoto prvního zasedání, jakož i všech pozdějších zasedání až do té doby, kdy potřebné úvěry mohou být pojaty do rozpočtu Spolku národů, vyjma útrat za cesty vyslanců a technických poradců budou rozděleny na členy podle měřítka používaného pro mezinárodní kancelář všeobecné mezinárodní poštovní jednoty.

Článek 39.

Až do té doby, než se ustaví Spolek národů, budou všechna sdělení, která mají být adresována podle předcházejících článků na generální sekretariát společnosti, uschována ředitelem mezinárodní kanceláře práce, jenž je uvede ve známost generálnímu sekretariátu.

Článek 40.

Až do té doby, než bude ustaven stálý mezinárodní soudní dvůr, budou spory, které mu mají být předloženy podle této části nynější smlouvy, postoupeny soudu, utvořenému ze tří osob, označených radou Spolku národů.

2 3 6

JOSEF TOMAS:

Provádění zákona o podporách v nezaměstnanosti.

Když po říjnovém převratu odchodem českých vojáků z bývalé rakousko-uherské armády a následkem zastavení výroby v závodech, které dodávaly válečné potřeby, rozmohla se značnou